

Maisema Koliilta ilmapallolla
uudelleentulkittuna, tekijä
Eero Järnefelt. Public Domain.
Kansallisgalleria.

Taustamuistio/UKK Kohti suositusta avoimesta kulttuuriperinnöstä (TAROCH)

! Mikä on TAROCH?

TAROCH on lyhenne sanoista Towards a Recommendation on Open Cultural Heritage eli Kohti suositusta avoimesta kulttuuriperinnöstä. Se on maailmanlaajuinen, yhteisölähtöinen aloite, joka käynnistettiin vuonna 2024 ja jota ohjaa Creative Commons. Sen tavoitteena on kannustaa Unescon jäsenvaltioita hyväksymään kansainvälinen säädös, jolla edistetään tekijänoikeudesta vapaan kulttuuriperinnön avointa saatavuutta ottaen huomioon erilaiset sääntelykehykset.

! Ketkä kuuluvat TAROCHIin?

TAROCH kokoaa yhteen yli 60 jäsentä 32 maasta, jotka muodostavat TAROCH-koalition – solidaarisuusverkoston. Koalitio uskoo, että ratkaisuja saatavuuden ja saavutettavuuden esteisiin voivat parhaiten tarjota ne, jotka kohtaavat näitä esteitä päivittäin. Kukin jäsenorganisaatio allekirjoittaa [sitoumuksen](#), jossa se vahvistaa tukevansa avoimia ratkaisuja ja yhteistä näkemystä tasapuolisesta pääsystä kulttuuriperintöön.

! Mitä TAROCH pyrkii saavuttamaan?

Koalition tavoitteena on saada Avoimen kulttuuriperinnön julistus Unescon viralliseen käsittelyyn kansainvälisen suosituksen laatimista varten. Unescon suositukset ovat vahvoja (ei velvoittavia) välineitä, jotka määrittelevät maailmanlaajuisia normeja ja tarjoavat käytännön ohjeita hallituksille ja instituutioille.

Suosituksen hyväksyminen vahvistaisi käsitystä, että kulttuuriperintöön pääsy on digitaaliajan ihmisoikeus. Se auttaisi instituutioita omaksumaan avoimia ja eettisiä jakamiskäytäntöjä, edistäisi kansainvälistä yhteistyötä ja kaventaisi eriarvoisuutta kulttuuriperinnön saatavuudessa ja saavutettavuudessa maailmanlaajuisesti.

! Mikä on Avoimen kulttuuriperinnön julistus?

Avoimen kulttuuriperinnön julistus on koalition keskeinen tuotos. Se on jäsenten laatima arvopohjainen ehdotus lähtökohdaksi keskustelulle Unescossa. Julistus määrittelee yhteiset arvot, joihin kuuluvat muun muassa vaikutusmahdollisuudet, vapaus ja demokratia, monimuotoisuus,

Tämän asiakirjan teksti on julkaistu
Creative Commons in toimesta [CC BY 4.0](#) -lisenssillä.

yhdenvertaisuus ja osallisuus, oikeudenmukaisuus sekä yhteisöllisyys. Se korostaa myös yhteistyön, tasapainon, avoimuuden, kestävyys ja kunnioituksen periaatteita. Avoin kulttuuriperintö merkitsee sitoutumista siihen, että kulttuuriperintö on kaikkien saatavilla, hyödynnettävissä ja jaettavissa yhteiseksi hyväksi.

Julistuksessa nostetaan esiin 17 pääasiallista estettä kulttuuriperintöön pääsulle. Niihin kaikkiin vastataan yhteisillä kannanotoilla, ytimekkäillä ongelmankuvauksilla ja konkreettisilla ratkaisilla. Tavoitteena on tukea Unescon työtä tiedon jakamisen, kulttuuristen oikeuksien ja kestävä kehityksen edistämiseksi ja antaa kulttuuriperintötoimijoille selkeät välineet avoimuuden ja eettisyyden vahvistamiseen.

! Miksi tämä työ on tärkeää, ja miksi juuri nyt?

Pääsy kulttuuriperintöön on jokaisen perusoikeus ja osallistavien, tietopohjaisten yhteiskuntien kulmakivi. Silti suuri osa kulttuuriperinnöstä on edelleen suljettua virheellisten oikeudellisten vaatimusten, teknologian väärinkäytön ja taloudellisten esteiden takia – erityisesti niissä yhteisöissä, joissa ei ole tarpeeksi voimavaroja muutosten aikaansaamiseksi.

Vaikka Unesco on antanut suosituksia koulutuksesta ja tieteestä, digitaalisesta ja digitoidusta kulttuuriperinnöstä ei vielä ole omaa suositusta. Uusi suositus täyttäisi tämän aukon ja varmistaisi, että kaikilla on oikeus tuntee, jakaa ja käyttää kulttuuriperintöä, mikä tukee luovuutta, oppimista ja sukupolvien välistä yhteyttä.

! Mitkä ovat hyödyt?

Avoin kulttuuriperintö hyödyttää kaikkia: yhteisöt voivat kertoa omia tarinoitaan; opettajat ja tutkijat saavat rikkaampia aineistoja; taiteilijat ja luovat tekijät löytävät uutta inspiraatiota. Avoin saatavuus tukee myös kulttuurimatkailua, luovia aloja ja inhimillistä kehitystä sekä vahvistaa kulttuurien välistä ymmärrystä ja yhteisöjen kestävyttä.

! Tukeeko tämä YK:n ja Unescon tavoitteita?

Kyllä. Unesco on aina edistänyt tiedon jakamista, kulttuuriperinnön suojelemista ja ihmisoikeuksia, kuten sen peruskirjassa todetaan. [Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus](#) (1948) artikla 27(1) vahvistaa jokaisen oikeuden osallistua vapaasti yhteisön kulttuurielämään ja nauttia taiteesta. TAROCH tukee myös kestävä kehityksen tavoitteita, kuten koulutusta (SDG 4), innovaatioita (SDG 9), eriarvoisuuden vähentämistä (SDG 10), vahvoja instituutioita (SDG 16), kumppanuuksia (SDG 17) sekä erillistä kestävä kehityksen kulttuuritavoitetta.

! Miten Unescon jäsenvaltiot, instituutiot tai yksilöt voivat osallistua?

Jäsenvaltiot voivat edistää Avoimen kulttuuriperinnön julistusta Unescon normien asettamisprosessissa ja sovittaa kansallisia politiikoitaan sen mukaisiksi. Organisaatiot voivat tarkistaa omat toimintatapansa ja liittyä koalitioon. Yksilöt voivat toimia puolestapuhujina omissa verkostoissaan ja yhteisöissään. Yhdessä näistä syntyy poliittinen tahtotila, jota tarvitaan poliittisten muutosten aikaansaamiseksi.

www.bit.ly/tarochcoalition